

Chambre des Représentants

SESSION 1968-1969

11 FÉVRIER 1969

PROPOSITION DE LOI

organisant l'indemnisation, à charge de l'Etat,
des victimes d'actes de violence.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'Etat, qui a l'obligation de maintenir l'ordre et la paix publique, qui se réserve le droit de punir et restreint ainsi — légitimement — le droit individuel d'auto-défense, prend pleinement la responsabilité de la sanction pénale qui doit frapper l'auteur d'un acte de violence. A l'exception d'innovations récentes dont l'étranger donne l'exemple, l'Etat néglige cependant, d'une façon anachronique, d'assurer sa part de responsabilité quant à la sanction civile, c'est-à-dire quant à la réparation ou à l'indemnisation du dommage subi par la victime de l'acte de violence. Souvent, l'auteur d'un tel acte reste inconnu, en dépit des recherches policières. Souvent aussi, si cet auteur est connu, poursuivi et condamné, l'application de la sanction pénale, en donnant lieu notamment à l'emprisonnement du délinquant, réduit considérablement la possibilité de l'indemnisation. Il arrive, en outre, que les délinquants régulièrement condamnés n'indemnisent aucunement, parce qu'insolvables, les victimes des actes de violence qu'ils ont perpétrés. L'Etat moderne, qui s'occupe justement de l'entretien, de la rééducation et de la réhabilitation du criminel, ne peut continuer à abandonner ainsi à leur sort la ou les victimes, surtout si celles-ci ne disposent d'aucune indemnité, par exemple en fonction d'un contrat d'assurance privée.

La responsabilité de l'Etat à l'égard des citoyens doit donc être étendue. Au plan des principes, la « socialisation » admise en divers domaines ne peut être exclue plus longtemps en ce qui concerne l'indemnisation des actes de violence. En pratique, des Etats que l'on ne peut accuser de propension exagérée à la socialisation ou au socialisme viennent de créer des précédents très importants : l'Etat de Californie, en 1965, et l'Etat de New York, en 1966, ont adopté une législation d'autant plus significative que leurs auteurs se sont défendus de toute adhésion à un « étatsisme » qu'ils récusaient. Un Etat civilisé ne peut laisser à l'abandon le père de famille qui, s'étant interposé entre deux ivrognes, est grièvement blessé par un des antago-

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1968-1969

11 FEBRUARI 1969

WETSVOORSTEL

tot regeling van de door de Staat uit te keren
vergoeding aan de slachtoffers van geweldpleging.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Staat, die tot taak heeft de openbare orde en de vrede te handhaven, die zich het recht te straffen voorbehoudt en aldus — wettelijk — het persoonlijk recht op zelfverdediging beperkt, neemt ten volle de verantwoordelijkheid op zich voor de straf die aan de dader van een gewelddaad moet worden opgelegd. Afgezien van enkele recente innovaties, waarvan het buitenland het voorbeeld geeft, staat men echter voor de anachronistische toestand dat de Staat verzuimt zijn deel van de verantwoordelijkheid op te nemen inzake de burgerlijke sanctie, d.w.z. inzake de vergoeding van de door het slachtoffer van de geweldpleging opgelopen schade. Ondanks de opsporingen door de politie blijft de dader van zulk een geweldpleging vaak onbekend. Indien de dader bekend, vervolgd en veroordeeld is, beperkt de toepassing van de strafmaatregel, die met name de gevangenzetting van de dader inhoudt, vaak in hoge mate de mogelijkheid tot vergoeding. Bovendien gebeurt het dat regelmatig veroordeelde delinquenten, omdat zij insolvent zijn, de slachtoffers van door hen gepleegde geweldddaden hoegenaamd niet vergoeden. De moderne Staat, die zich terecht bezighoudt met het onderhoud, de wederopvoeding en de rehabilitatie van de misdadiger, mag het slachtoffer of de slachtoffers niet langer aan hun lot overlaten, vooral indien zij niet worden vergoed bij voorbeeld op grond van enig particulier verzekeringscontract.

De verantwoordelijkheid van de Staat ten aanzien van de burgers dient dus te worden uitgebreid. In beginsel mag de op velerlei gebied aanvaarde « socialisatie » niet langer uitblijven inzake de vergoeding van geweldpleging. In de praktijk hebben staten, die niet kunnen verdacht worden van een al te grote neiging tot socialisatie of socialisme, uiterst belangrijke precedents geschapen : de staat Californië en de staat New-York hebben in 1965, resp. 1966 wetten goedgekeurd, waarvan de betekenis des te groter is, daar de auteurs ervan zeker geen voorstanders van het « etatsisme » zijn en dat zelfs afkeuren. Een beschaafde staat mag een gezinshoofd niet aan zijn lot overlaten, als die ingegrepen heeft om twee twistende dron-

nistes et ne peut être indemnisé parce que l'auteur de l'acte de violence, arrêté et emprisonné, est insolvable. Un État civilisé ne peut laisser à l'abandon la victime d'une balle tirée par un bandit en fuite que la police ne parvient ni à arrêter, ni même à identifier...

* * *

C'est en Grande-Bretagne qu'est née, vers 1960, la préoccupation d'indemniser, à charge de l'État, les victimes d'actes de violence. Des parlementaires travaillistes ont déposé, à deux reprises, des propositions de loi, cependant que le parti conservateur admettait le principe d'une telle législation, au cours d'un de ces congrès annuels. En 1961, le *Home Office* a publié dans un livre blanc le rapport d'un groupe de travail chargé d'examiner les problèmes pratiques que l'indemnisation eût rencontrés. « *Justice* », une association apolitique de juristes, constitua sa propre équipe de spécialistes du droit, de la sociologie et de la criminologie. Une étude fut en outre publiée en 1962 par la section britannique de la Commission Internationale des Juristes. Une loi fut finalement adoptée par le Parlement en 1963. En 1965, première année de mise en application sérieuse des dispositions nouvelles, 757 cas d'indemnisation à charge de l'État ont été admis, pour un montant total de 295 000 livres, soit 41,3 millions de F.

La Nouvelle-Zélande reprit bientôt à son compte l'innovation britannique. En 1965, M. Francis McCarty, *Superior Court Judge* de Californie, recommanda vigoureusement l'adoption d'une législation californienne basée sur les précédents britanniques et néo-zélandais et sur une série de faits malheureux dont la magistrature californienne avait eu connaissance. Quoique amendée considérablement, cette proposition fut reprise dans un projet (*Bill 1057*) qui, adopté par le Parlement de l'État, fut signé par le Gouverneur Brown en juillet 1965 : un financement initial de 100 000 dollars, l'indemnisation étant limitée aux « cas nécessaires » et administrée par le *Department of Social Welfare* de Californie, fut inscrite dans le budget de l'année fiscale 1965-1966. Il est certain que ce n'était là qu'un premier pas, vite imité par l'État de New York (Chambre : 18-5-1966; Sénat : 6-7-1966) : la loi de cet État prévoit d'ailleurs une indemnisation plus généreuse, d'un montant maximum de 15 000 dollars. L'État d'Illinois étudie l'opportunité de suivre l'exemple de la Californie et de New York. Dans une lettre à M. Francis McCarty, M. Arthur Goldberg, Ambassadeur des États-Unis à l'O. N. U. et ancien membre de la Cour Suprême Fédérale, a exprimé l'opinion selon laquelle « cette législation bénéfique sera l'objet d'une large émulation dans l'ensemble des États-Unis. Elle le mérite ». Sans doute l'émulation aurait-elle tort de se limiter aux États-Unis...

En outre, le Parlement de Californie a adopté une loi dite du « bon Samaritain », à l'effet d'indemniser d'une façon spécifique les personnes qui ont été victimes d'actes de violence en portant aide à des policiers aux prises avec des délinquants ou des criminels... Un intérêt semblable à celui suscité par la loi californienne de 1965 est décelable, envers ce texte nouveau, à travers l'ensemble des États-Unis.

* * *

Sur le plan administratif, les exemples de l'étranger sont forcément tributaires des particularités du droit public,

kaards te scheiden, waarbij hij door een van beiden ernstig gewond is en op geen vergoeding kan rekenen, omdat de dader van de geweldpleging weliswaar aangehouden en opgesloten, maar insolvent is. Een beschaafde Staat mag het slachtoffer van een kogel, afgevuurd door een vluchtend bandiet die door de politie aangehouden noch geïdentificeerd kon worden, niet aan zijn lot overlaten...

* * *

De gedachte, de slachtoffers van gewelddaden door de Staat te laten vergoeden, is voor het eerst omstreeks 1960 in Groot-Brittannië geopperd. Tot tweemaal toe hebben Labour-afgevaardigden wetsvoorstellen ingediend, terwijl ook de conservatieve partij het beginsel van een dergelijke wetgeving tijdens een van haar jaarcongressen aanvaardde. In 1961 heeft het *Home Office* in een Witboek het verslag bekendgemaakt van een werkgroep, die opdracht had gekregen de praktische problemen in verband met de vergoeding te bestuderen. « *Justice* », een apolitieke vereniging van juristen, stelde haar eigen team van specialisten in de rechten, de sociologie en de criminologie samen. Bovendien werd in 1962 door de Britse afdeling van de Internationale Commissie van Juristen een studie gepubliceerd. In 1963 keurde het Parlement ten slotte een wet goed. In 1965, het eerste jaar dat de nieuwe bepalingen ernstig werden toegepast, werden 757 gevallen van vergoeding ten laste van de Staat aangenomen, voor een totaal bedrag van 295 000 pond, zegge 41,3 miljoen frank.

Nieuw-Zeeland nam die Britse innovatie weldra over. In 1965 beval de heer Francis McCarty, *Superior Court Judge* van Californië, met klem de goedkeuring aan van een Californische wetgeving, steunend op de Britse en Nieuwzeelandse precedentes en op een reeks ongelukkige feiten waarvan de Californische magistratuur kennis had gekregen. Hoewel grotelijks gewijzigd, werd dit voorstel opgenomen in een ontwerp (*Bill 1057*) dat, na goedkeuring door het Californische Parlement, in juli 1965 door gouverneur Brown ondertekend werd : op de begroting van het dienstjaar 1965-1966 werd een eerste krediet van 100 000 dollar uitgetrokken; de vergoeding bleef beperkt tot de gevallen der « noodlijdenden » en werd beheerd door het *Department of Social Welfare* van Californië. Dat was nog maar een eerste stap, die spoedig nagevolgd werd door de Staat New-York (Huis van Afgevaardigden : 18 mei 1966; Senaat : 6 juli 1966) : de wet van deze Staat verleent trouwens een ruimere vergoeding tot een maximumbedrag van 15 000 dollar. De staat Illinois bestudeert nu de opportuniteit van een navolging van het voorbeeld van Californië en New-York. In een schrijven aan de heer Francis McCarty heeft de heer Arthur Goldberg, ambassadeur van de Verenigde Staten bij de U. N. O. en voormalig lid van het Federaal Hoog Gerechtshof, de mening uitgesproken dat « die weldoende wetgeving aanleiding zal geven tot edele wedijver over het gehele grondgebied van de Verenigde Staten. Zij verdient het ». Voorzeker ware het te betreuren dat die wedijver tot de Verenigde Staten zou beperkt blijven.

Bovendien heeft het Parlement van Californië een « Goede Samaritaan-wet » goedgekeurd, met het specifieke doel de personen te vergoeden, die het slachtoffer werden van gewelddaden bij hulpverlening aan politiemannen die slaags geraakten met delinquenten of misdadigers. Overal in de Verenigde Staten wordt voor die nieuwe tekst een gelijkaardige belangstelling getoond als voor de Californische wet van 1965.

* * *

Op administratief gebied vertonen de voorbeelden uit het buitenland uiteraard de eigen particulariteiten van het

de l'organisation et des mœurs administratives propres à chacun des Etats qui ont innové. Sur le plan technique, compte tenu du droit et de l'organisation administrative belges, il convient d'abord de répondre à un certain nombre de questions, énumérées ci-dessous :

1. — Dans quels cas peut-on concevoir cette indemnisation ?
2. — Pour quels dommages ?
3. — Pour quels bénéficiaires ?
4. — Quelle sera la forme de la réparation ?
5. — Quels montants allouera-t-on ?
6. — Cette réparation sera-t-elle subsidiaire ou pourra-t-elle être cumulée avec d'autres ?
7. — Cette forme d'indemnisation pourra-t-elle intervenir en cas de délit ou d'infraction contre les membres de la famille de l'auteur du délit (ce que les Britanniques excluent) ?
8. — Quelle sera la procédure pour l'allocation de ces indemnités ?
9. — Faut-il prévoir la possibilité de récupérer le montant de ces indemnités à charge de l'auteur de l'infraction lorsqu'il est solvable ?

Plutôt que de faire de longs développements au sujet de ces questions, l'auteur a trouvé plus expédient de rédiger le schéma d'une proposition. Ceci permettra de limiter les commentaires. C'est donc essentiellement par renvoi au texte de la proposition qu'il est répondu ci-après aux différentes questions ci-dessus indiquées.

1. — Dans quels cas ?

L'auteur a estimé qu'un tel projet devait se limiter à l'indemnisation du dommage causé par des infractions volontaires contre l'intégrité physique des personnes. Les infractions suivantes ont été retenues :

Articles 348 et 349 du Code pénal :

Avortement dans les cas où la femme n'est pas consentante.

Articles 368 et 369 du Code pénal :

Enlèvement de mineur.

Articles 372 à 378 :

Attentat à la pudeur et viol.

Articles 392 à 397 :

Meurtre, assassinat et empoisonnement ayant entraîné la mort.

Articles 399 à 401 :

Coups et blessures volontaires ayant entraîné une incapacité de travail ou la mort (l'auteur de la présente proposition ne croit pas qu'on doive retenir les coups et blessures volontaires s'ils n'ont pas entraîné d'incapacité).

Articles 402 et 405 :

Empoisonnement ayant entraîné une incapacité de travail.

publiekrecht, de organisatie en de administratieve gebruiken van elke staat die ter zake iets nieuws hebben ingevoerd. Rekening houdend met het recht en de administratieve organisatie in België, dienen, op technisch gebied, vooraf enkele hierna opgesomde vragen te worden beantwoord :

1. — In welke gevallen kan die vergoeding overwogen worden ?
2. — Voor welke schade ?
3. — Voor welke gerechtigden ?
4. — Welke vorm zal de schadevergoeding aannemen ?
5. — Welke bedragen zullen worden toegewezen ?
6. — Zal die vergoeding subsidiair zijn of zal zij met andere kunnen gecumuleerd worden ?
7. — Kan die vorm van vergoeding in geval van misdrijf of inbreuk worden toegepast ten opzichte van de familieleden van de dader van het misdrijf (wat de Britten uitsluiten) ?
8. — Welke procedure zal voor de toekenning van de vergoeding gevolgd worden ?
9. — Dient voorzien te worden in de mogelijkheid van de terugvordering van het bedrag der vergoedingen tegen de dader van het misdrijf, als die betaalkrachtig is ?

Liever dan over deze vragen uit te weiden, heeft de auteur het schema van een voorstel opgesteld. Aldus kan de commentaar worden ingekort. Voor de antwoorden op de onderscheidene hiervoren gestelde vragen, wordt dus hoofdzakelijk naar de tekst van het voorstel verwezen.

1. — In welke gevallen ?

De auteur meende dat een dergelijk voorstel zich dient te beperken tot de vergoeding van de schade die veroorzaakt is door vrijwillige schendingen van de lichamelijke integriteit van de personen. De volgende misdrijven komen hierbij in aanmerking :

Artikelen 348 en 349 van het Strafwetboek :

Vruchtafdrijving zonder toestemming van de vrouw.

Artikelen 368 en 369 van het Strafwetboek :

Ontvoering van een minderjarige.

Artikelen 372 tot 378 :

Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting.

Artikelen 392 tot 397 :

Doodslag, moord en vergiftiging die de dood heeft teweeggebracht.

Artikelen 399 tot 401 :

Vrijwillige slagen en verwondingen die een arbeidsongeschiktheid of de dood hebben teweeggebracht (de auteur van dit voorstel is van mening dat de vrijwillige slagen en verwondingen die geen arbeidsongeschiktheid hebben teweeggebracht, niet in aanmerking moeten komen).

Artikelen 402 en 405 :

Vergiftiging die een arbeidsongeschiktheid heeft teweeggebracht.

Articles 406 et 407 :

Entrave à la circulation ferroviaire, routière, fluviale et maritime.

Articles 473 et 474 :

Vol commis avec violences ou menaces ayant causé, soit une maladie incurable, soit une incapacité de travail permanente, etc., ou la mort.

Article 518 :

Incendie volontaire ayant causé des blessures.

Article 547 :

Inondation volontaire.

La définition de ces infractions se trouve dans l'article 1er de la proposition ci-jointe, par renvoi aux dispositions du Code pénal.

2. — Quels dommages ?

Il semble que l'on ne doive prendre en considération, dans une proposition de ce genre, que les dommages constitutifs d'atteinte corporelle à l'intégrité physique, et non pas les dommages aux biens matériels. Ces dommages sont définis à l'article 1er, littéra b) du § 2 de la proposition.

3. — Quels bénéficiaires ?

Il est proposé de s'inspirer ici du système en application en matière d'accidents du travail, c'est-à-dire que le bénéficiaire des indemnités est la victime elle-même en cas de blessures; le conjoint et les enfants, ainsi que les ascendants dans certains cas, s'il y a décès de la victime : cfr articles 2 et 4 de la proposition.

4. — Forme de la réparation :

Rente ou capital.

Le système de la rente paraît plus approprié que celui de l'indemnité en capital, et à cet égard il est suggéré de s'inspirer également de la loi sur les accidents du travail. Peut-être pourrait-on prévoir, comme dans cette législation, la possibilité du paiement en capital d'une partie de la rente : un tiers du montant, sur demande de la victime ou de ses ayants droit. Peut-être pourrait-on aussi limiter la réparation à la perte, à concurrence d'un montant minimum, de la capacité dite économique, c'est-à-dire l'incapacité susceptible d'affecter les revenus professionnels de la victime.

5. — Quels montants seraient alloués ?

Il est évident que lorsqu'on rédige une telle proposition, l'on souhaiterait accorder les montants les plus élevés possible, mais il faut évidemment rester dans des limites raisonnables. Dans la présente proposition, l'auteur s'est inspiré du plafond fixé en matière de réparation des dommages causés par les accidents du travail, soit un revenu théorique de 200 000 F par an.

Une autre formule, moins intéressante, serait évidemment de s'inspirer de la législation qui existe en matière

Artikelen 406 en 407 :

Belemmering van het verkeer op de spoorweg, de binnenwateren en op zee.

Artikelen 473 en 474 :

Diefstal door middel van geweld of bedreiging die een ongeneselijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid enz. of de dood ten gevolge gehad hebben.

Artikel 518 :

Vrijwillige brandstichting die verwondingen heeft veroorzaakt.

Artikel 547 :

Vrijwillige overstroming.

De bepaling van die misdrijven komt voor in artikel 1 van bijgaand voorstel in de vorm van een verwijzing naar de overeenkomstige bepalingen van het Strafwetboek.

2. — Welke schade ?

In een dergelijk voorstel schijnt alleen rekening te moeten gehouden worden met de schade die bestaat in een aanslag op de lichamelijke integriteit, en niet met de schade aan materiële goederen. Die schade wordt bepaald in artikel 1, letter b), van § 2 van het voorstel.

3. — Welke gerechtigden ?

Er wordt voorgesteld tot voorbeeld te nemen de regeling die geldt inzake arbeidsongevallen, waarbij de gerechtigde op vergoeding in geval van verwondingen het slachtoffer zelf is, en, in geval van overlijden van het slachtoffer, de echtgenoot en de kinderen en, in sommige gevallen, de ascendenten; zie daarover de artikelen 2 en 4 van het voorstel.

4. — Vorm van de vergoeding :

Rente of kapitaal.

Het rentestelsel schijnt beter te passen dan het stelsel van de vergoedingen in kapitaal, en ook op dit punt wordt voorgesteld de wet op de arbeidsongevallen tot voorbeeld te nemen. Zoals in die wet, kan wellicht worden bepaald dat een gedeelte van de rente in kapitaal kan worden uitbetaald, nl. een derde van het bedrag, op verzoek van het slachtoffer of van zijn rechtverkrijgenden. Misschien kan de vergoeding ook beperkt worden tot het verlies, naar rata van een minimumbedrag, van de z.g. economische geschiktheid, d.i. de arbeidsongeschiktheid die de bedrijfsinkomsten van het slachtoffer kan aantasten.

5. — Welke bedragen zouden worden toegekend ?

Bij het opstellen van een dergelijk voorstel wenst men natuurlijk de hoogst mogelijke bedragen toe te kennen, maar men moet binnen redelijke perken blijven. In onderhavig voorstel is de auteur uitgegaan van het grensbedrag dat vastgesteld is inzake vergoeding van de schade, veroorzaakt door arbeidsongevallen, d.i. een theoretisch jaarinkomen van 200.000 F.

Een ander minder interessante formule zou er natuurlijk in bestaan uit te gaan van de wetgeving inzake schade-

de dédommagement des victimes civiles de la guerre (loi du 15 mars 1954). Ces pensions représentent actuellement un montant de 2 676 F par an pour 10 % d'incapacité (en matière d'accidents du travail : 20 000 F par an) et 39 816 F pour 100 % d'incapacité (en matière d'accident du travail : 200 000 F).

En matière d'indemnisation des victimes civiles de la guerre, la pension du conjoint survivant est de 25 000 F environ. Elle est de 60 000 F en matière d'accident du travail sur base du plafond de 200 000 F.

6. — Subsidiarité.

Dans ce domaine, on ne peut concevoir l'intervention de l'Etat que comme subsidiaire aux autres modes d'indemnisation : paiement par le tiers, indemnités payées par la sécurité sociale, la mutuelle, la C. A. P., etc.... Il semble même qu'il faudrait que l'intervention de l'Etat soit subsidiaire aux indemnités que la victime pourrait par exemple recevoir sur base d'un contrat d'assurance privée. Cette question peut évidemment être discutée, mais c'est en tout cas la solution choisie dans l'article 6 de la proposition.

7. — Faut-il exclure du bénéfice de cette législation les victimes de délits qui sont membres de la famille de l'auteur de l'infraction ?

C'est la formule à laquelle on a eu recours en Grande-Bretagne notamment, parce que l'on a craint dans ce cas la collusion ou la possibilité d'une provocation de la victime. Cela revient aussi évidemment, dans le cas où il n'y a pas de fraude, à faire jouer une certaine solidarité familiale dans le malheur qui ne semble pas justifiée.

8. — Qui allouera les indemnités et quelle sera la procédure ?

Il semble opportun de confier au Roi le soin de régler la procédure de paiement des indemnités. Il pourrait à cet égard faire un choix entre deux possibilités dont la première paraît la plus adéquate :

1) confier le contentieux de cette législation aux tribunaux de l'ordre judiciaire, et dans ce cas, la demande devra être soumise à la procédure ordinaire;

2) ou bien créer une commission qui sera chargée de prendre les décisions nécessaires pour l'application de cette législation.

9. — Subrogation.

Complémentairement au caractère subsidiaire des interventions sur base de cette législation, il a paru nécessaire de prévoir que l'Etat serait subrogé dans les droits du bénéficiaire à concurrence des sommes qu'il a payées et contre l'auteur du dommage. Peut-être faudrait-il même aller plus loin sur ce plan et prévoir la subrogation pour l'Etat, non seulement à l'égard des sommes qu'il a payées,

loosstelling van de burgerlijke oorlogsslachtoffers (wet van 15 maart 1954). Die pensioenen bedragen op dit ogenblik 2676 F per jaar voor een arbeidsongeschiktheid van 10 % (inzake arbeidsongevallen: 20 000 F per jaar) en 39 816 F voor een arbeidsongeschiktheid van 100 % (inzake arbeidsongevallen : 200 000 F).

Inzake schadeloosstelling van de burgerlijke oorlogsslachtoffers bedraagt het pensioen van de overlevende echtgenoot ongeveer 25 000 F. Inzake arbeidsongevallen bedraagt dit pensioen 60 000 F op grond van een grensbedrag van 200 000 F.

6. — Bijkomende aard van die vergoeding.

Op dit gebied kan men niet aannemen dat de uitkering van de Staat slechts van bijkomende aard zou zijn, zodat zij na de andere vergoedingswijzen (betaling door de derde, door de sociale zekerheid, het ziekenfonds, de C. O. O. enz... betaalde vergoedingen) komt. De bemoeiing van de Staat zou blijkbaar zelfs in bijkomende orde moeten komen na de vergoedingen welke het slachtoffer b.v. zou kunnen verkrijgen op grond van een particuliere verzekeringsovereenkomst. Over dit probleem kunnen de meningen natuurlijk verschillen, maar die oplossing wordt in elk geval in aanmerking genomen in artikel 6 van het voorstel.

7. — Moeten de slachtoffers van misdrijven, die verwant zijn met degene die de inbreuk heeft gepleegd, uitgesloten worden van het voordeel van die wetgeving ?

Die oplossing werd in Groot-Brittannië gekozen, omdat gevreesd werd dat er in dergelijke gevallen gevaar bestaat voor heimelijke verstandhouding of voor provocatie vanwege het slachtoffer. In de gevallen waarin geen bedrog in het spel is, komt zulks erop neer dat een beroep wordt gedaan op een bepaalde familiale solidariteit in het ongeluk, wat niet verantwoord lijkt te zijn.

8. — Wie zal de vergoedingen toekennen en welke procedure zal daarvoor gelden ?

Het lijkt geraden de Koning ermede te belasten de procedure voor de betaling van de vergoedingen vast te stellen. In dit verband zou hij kunnen kiezen tussen twee mogelijkheden, waarvan de eerste het meest geschikt voorkomt :

1) de geschillen i.v.m. deze wetgeving aanhangig maken bij de rechtbanken van de rechterlijke orde, in welk geval de aanvraag volgens de gewone procedure moet behandeld worden;

2) ofwel een commissie oprichten die ermee belast is de nodige beslissingen te treffen met het oog op de toepassing van deze wetgeving.

9. — Indeplaatsstelling.

Als uitvloeisel van het subsidiaire karakter van de uitkeringen op grond van deze wetgeving, leek het noodzakelijk te bepalen dat de Staat in de rechten van de gerechtigde treedt tot beloop van de bedragen die hij uitbetaald heeft en tegen hem die de schade heeft veroorzaakt. Men zou in deze aangelegenheid misschien nog verder moeten gaan en bepalen dat de Staat in de plaats treedt, niet

mais aussi pour les montants qu'il pourrait devoir payer dans l'avenir.

* * *

Plutôt que la mise au point des détails, la proposition de loi ci-après a voulu créer le cadre que la discussion parlementaire aura pour mission de compléter.

Cette proposition qui avait déjà été déposée au cours de la session 1966-1967 (Document n° 377/1) était tombée par suite de la dissolution des Chambres du 1er mars 1968.

alleen voor de bedragen die hij betaald heeft maar ook voor die welke hij eventueel in de toekomst nog zal moeten betalen.

* * *

In het onderhavige wetsvoorstel werden geen details opgegeven. Liever dan alles in bijzonderheden uit te werken, hebben wij in ons voorstel het kader willen aangeven dat tijdens de parlementaire bespreking zal moeten aangevuld worden.

Het onderhavige wetsvoorstel, hetwelk reeds werd ingediend tijdens de Zitting 1966-1967 (Stuk n° 377/1), was vervallen ingevolge de Kamersontbinding op 1 maart 1968.

E. GLINNE.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

§ 1. — Donnent lieu à indemnisation à charge de l'Etat dans les conditions prévues aux articles 2 à 5 ci-dessous, les dommages résultant d'une atteinte à l'intégrité physique de la personne, causée directement par l'une des infractions visées aux articles 348, 349, 368, 369, 372, 392 à 397, 399, 400, 401, 402 à 405, 406, 407, 473, 474, 518 et 547 du Code pénal.

§ 2. — Au sens de la présente loi :

a) le fait dommageable est l'atteinte à l'intégrité physique de la personne qui est la conséquence nécessaire de l'une des infractions citées ci-dessus;

b) les dommages sont les infirmités, l'aggravation d'infirmités étrangères au fait dommageable et le décès causé nécessairement par le fait dommageable.

§ 3. — Les dommages définis ci-dessus au § 2, littéra b) donnent lieu aux indemnités prévues à l'article 2 en cas d'atteinte non mortelle à l'intégrité physique et aux indemnités attribuées aux ayants droit de la victime par l'article 4 en cas de décès.

Art. 2.

Si le fait dommageable a entraîné une incapacité temporaire inférieure à un mois, et/ou une incapacité permanente inférieure à 10 %, la victime ne peut prétendre à aucune indemnité conformément à la présente loi.

Si le fait dommageable a entraîné une incapacité temporaire supérieure à un mois, la victime sera indemnisée depuis le lendemain du fait dommageable jusqu'au jour de la consolidation des lésions, sur base de ses gains nets, tels qu'ils furent taxés à l'impôt sur les revenus au cours de l'année qui a précédé le dommage, un montant supérieur à 200 000 francs : 365, par jour d'incapacité totale ne pouvant être accordé, et sur base d'une fraction de cette somme proportionnelle à son taux d'incapacité par jour d'incapacité partielle.

Si l'incapacité est ou devient permanente, la victime recevra une rente annuelle de 200 000 F au maximum, multipliée par le taux d'incapacité (exemple: incapacité de 30 % :

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

§ 1. — Onder de voorwaarden als bepaald in de hierna volgende artikelen 2 tot 5, geeft aanleiding tot vergoeding ten laste van de Staat, de schade die veroorzaakt is door een aanslag op de lichamelijke integriteit van een persoon en die rechtstreeks het gevolg is van een der misdrijven, bedoeld in de artikelen 348, 349, 368, 369, 372, 392 tot 397, 399, 400, 401, 402 tot 405, 406, 407, 473, 474, 518 en 547 van het Strafwetboek.

§ 2. — Volgens deze wet :

a) is het schadelijk feit de aanslag op de lichamelijke integriteit van de persoon, die het onmiddellijk gevolg is van een der vorenbedoelde misdrijven;

b) zijn de schadegevallen de gebrekkigheden, de verergering van de gebrekkigheden die aan het schadelijk feit vreemd zijn, en het overlijden dat het onvermijdelijke gevolg is van het schadelijk feit.

§ 3. — De onder § 2, b), hierboven vermelde schadegevallen geven aanleiding tot de in artikel 2 bepaalde vergoedingen in geval van aanslag op de lichamelijke integriteit van de persoon, zonder dat de dood erop volgde, en tot de vergoedingen die, in geval van overlijden bij artikel 4 aan de rechtverkrijgenden van het slachtoffer worden toegekend.

Art. 2.

Indien het schadelijk feit een tijdelijke arbeidsongeschiktheid van minder dan een maand, en/of een blijvende arbeidsongeschiktheid van minder dan 10 % heeft veroorzaakt, kan het slachtoffer volgens deze wet geen aanspraak maken op enige vergoeding.

Indien het schadelijk feit een tijdelijke arbeidsongeschiktheid van meer dan één maand heeft veroorzaakt, wordt het slachtoffer vanaf de dag na het schadelijk feit tot de dag waarop het letsel hersteld is, vergoed op basis van zijn netto inkomsten, geldend als aanslagbasis voor zijn inkomstenbelasting over het jaar dat aan het schadelijk feit voorafging — met dien verstande dat per dag volledige arbeidsongeschiktheid niet meer mag worden toegekend dan 200 000 F : 365 — en op basis van een gedeelte van dit bedrag naar rata van de graad van arbeidsongeschiktheid per dag gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.

Indien de arbeidsongeschiktheid blijvend is of wordt, ontvangt het slachtoffer een jaarlijkse rente van maximum 200 000 F, vermenigvuldigd met de coëfficiënt van zijn

200 000 F $\times$ 30 % = 60 000 F). Cette rente sera payable anticipativement par mois ou par trimestre.

Une indemnité complémentaire unique pouvant également atteindre au maximum 200 000 F pourra être attribuée aux grands blessés dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance d'une tierce personne.

Art. 3.

Tous les frais médicaux, pharmaceutiques et d'hospitalisation nécessités par son état consécutivement au fait dommageable seront intégralement remboursés à la victime par l'I. N. A. M. I.

Art. 4.

En cas de décès de la victime, il sera alloué les indemnités suivantes :

- 1) un montant de 7 500 F pour frais funéraires;
- 2) au conjoint non divorcé, ni séparé de corps à la condition que le mariage soit antérieur à l'accident, une rente viagère de 60 000 F l'an (ou 30 % du revenu annuel de la victime limité à un maximum de 200 000 F);
- 3) aux enfants légitimes nés ou conçus avant l'accident et aux enfants naturels reconnus avant l'accident, une rente viagère temporaire jusqu'à 18 ans de 30 000 F par an (ou de 20 % du revenu annuel de la victime limité à un maximum de 200 000 F);
- 4) si avant le décès causé par le fait dommageable, le bénéficiaire était déjà orphelin de père ou de mère, il lui sera alloué une rente viagère temporaire jusqu'à 18 ans égale à 40 000 F par an;
- 5) pour les enfants adoptés ou les petits-enfants orphelins de père et de mère avant le fait dommageable, application sera faite des dispositions de l'article 4 des lois coordonnées sur la réparation des dommages causés par les accidents du travail;
- 6) au père et à la mère de la victime, enfants légitimes ou reconnus avant l'accident, et pour autant qu'ils établissent qu'ils étaient entièrement à charge de celui-ci, une rente viagère de 40 000 F par an pour chacun d'entre eux.

Art. 5.

Les indemnités fixées aux articles 3 et 4 sont rattachées à l'indice des prix de détail.

Art. 6.

La présente loi ne déroge en rien aux règles de la responsabilité civile et laisse entier le droit pour la victime d'agir contre le ou les auteurs du fait dommageable, conformément au droit commun.

Les interventions sur base de la présente loi ne peuvent être cumulées avec aucune autre forme d'indemnisation du même préjudice.

L'Etat est subrogé dans les droits du bénéficiaire contre le ou les tiers responsables à concurrence des montants payés en exécution de la présente loi. Toute somme payée par le responsable ou toute autre personne au bénéficiaire de la présente loi, à cause du même préjudice, viendra en déduction des montants auxquels il pourrait prétendre sur base des articles 2, 3, 4 et 5.

arbeidsongeschiktheid (voorbeeld : arbeidsongeschiktheid 30 % : 200 000 F $\times$ 30 % = 60 000 F). Deze rente is per maand of per kwartaal vooraf betaalbaar.

Een enige bijkomende vergoeding, die eveneens ten hoogste 200 000 F mag bereiken, kan worden toegekend aan de zwaargewonden wier toestand de bijstand van een derde persoon volstrekt en normaal vereist.

Art. 3.

Alle medische, farmaceutische en ziekenhuiskosten welke de toestand van het slachtoffer ingevolge het schadelijk feit vereisen, worden door het R. I. Z. I. V. aan het slachtoffer integraal terugbetaald.

Art. 4.

In geval van overlijden van het slachtoffer worden de volgende vergoedingen toegekend :

- 1) een bedrag van 7 500 F voor begrafeniskosten;
- 2) aan de niet gescheiden noch van tafel en bed gescheiden overlevende echtgenoot en mits het huwelijk vóór het ongeval gesloten is, een lijfrente van 60 000 F 's jaars (of 30 % van het jaarlijks inkomen van het slachtoffer, beperkt tot een maximum van 200 000 F);
- 3) aan de vóór het ongeval geboren of verwekte kinderen en aan de vóór het ongeval erkende natuurlijke kinderen, een tijdelijk lijfrente, tot de leeftijd van 18 jaar, ten bedrage van 30 000 F 's jaars (of 20 % van het jaarlijks inkomen van het slachtoffer, beperkt tot een maximum van 200 000 F);
- 4) indien de gerechtigde vóór het overlijden ingevolge het schadelijk feit reeds een vader- of moederloze wees was, wordt een tijdelijke lijfrente tot de leeftijd van 18 jaar toegekend ten bedrage van 40 000 F 's jaars;
- 5) voor de aangenomen kinderen of kleinkinderen, die vóór het schadelijk feit reeds vader- of moederloze wees waren, worden de bepalingen van artikel 4 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingen der door arbeidsongevallen veroorzaakte schade toegepast;
- 6) aan de vader en de moeder van het slachtoffer, aan de wettige of vóór het ongeval erkende kinderen, voor zover zij bewijzen dat zij volledig ten laste van het slachtoffer waren, een jaarlijkse lijfrente van 40 000 F voor ieder van hen.

Art. 5.

De in de artikelen 3 en 4 bepaalde vergoedingen zijn gekoppeld aan het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen.

Art. 6.

Deze wet wijkt in niets af van de regelen van de burgerlijke verantwoordelijkheid en laat het slachtoffer het volle recht om tegen de dader(s) van het schadelijk feit vorderingen in te stellen overeenkomstig het gemeen recht.

De uitkeringen op grond van deze wet mogen voor dezelfde schade niet gecumuleerd worden met enige andere vorm van vergoeding.

De Staat treedt in de rechten van de gerechtigde tegen de derde(n), die aansprakelijk is/zijn, voor de bedragen, die ter uitvoering van deze wet worden uitgekeerd. Elk bedrag door de aansprakelijke persoon of welke persoon ook aan de gerechtigde op deze wet wegens de veroorzaakte schade uitgekeerd, komt in mindering van de bedragen waarop hij op grond van de artikelen 2, 3, 4 en 5 aanspraak kan maken.

Art. 7.

Aucune indemnisation sur base de la présente loi ne sera accordée s'il est établi que la victime, après le fait dommageable, ou ses ayants droit en cas de décès, disposent encore de la possibilité d'avoir un revenu annuel supérieur à 200 000 F.

Art. 6.
Procédure.

Le Roi est chargé de régler la procédure de paiement des indemnités.

30 janvier 1969.

Art. 7.

Op grond van deze wet wordt geen enkele vergoeding toegekend, indien bewezen is dat het slachtoffer, na het schadelijk feit, of zijn rechtverkrijgenden in geval van overlijden, nog over de mogelijkheid beschikken een jaarlijks inkomen van meer dan 200 000 F te verwerven.

Art. 6.
Procedure.

De Koning is belast met het vaststellen van de procedure voor de betaling van de vergoedingen.

30 januari 1969.

E. GLINNE,
R. LAMERS,
H. BOEL,
J. MATHYS,
L. TIBBAUT,
W. CLAES.